

ทีมปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค (Joint Investigation Team: JIT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโรคโควิด 19

เริ่มจากการพบกลุ่มผู้ป่วยปอดอักเสบโดยไม่ทราบสาเหตุ ในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมา มีรายงานว่าเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus (SARS-CoV-2) เป็นสาเหตุของโรคและได้แพร่ระบาดไปยังประเทศอื่น ๆ รวมถึงประเทศไทย

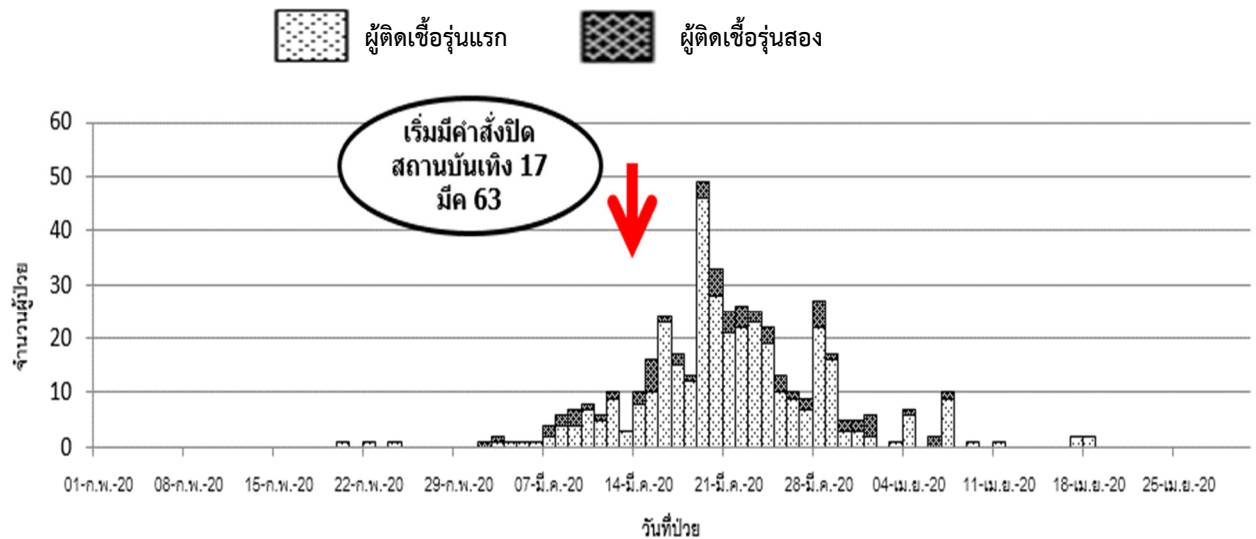
ประเทศไทย พบผู้ป่วยยืนยันรายแรก เป็นนักท่องเที่ยวเดินทางมาจากประเทศจีน เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2563 จนกระทั่งช่วงต้นเดือนมีนาคม 2563 พบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ ซึ่งคาดว่าเกิดการแพร่กระจายเชื้อในแหล่งสนามมวยและสถานบันเทิงในเขตกรุงเทพมหานคร สถานการณ์การระบาดโรคโควิด 19 ในสถานบันเทิงของไทย เกิดขึ้นในช่วงปลายสัปดาห์ของเดือนกุมภาพันธ์ ในระหว่างวันที่ 25 กุมภาพันธ์-19 เมษายน 2563 พบผู้ติดเชื้อจากสถานบันเทิงและต่อเนื่อง จำนวน 463 ราย โดยจำแนกเป็นผู้ติดเชื้อรุ่นแรก จำนวน 397 ราย และผู้ติดเชื้อรุ่นที่สอง จำนวน 66 ราย คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 15.4 ของผู้ติดเชื้อทั้งหมด (รูปที่ 1) ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่ไม่มีอาการหรือมีอาการเพียงเล็กน้อย 7 ราย ที่มีภาวะปอดอักเสบ (ร้อยละ 1.5) และเสียชีวิต 5 ราย (ร้อยละ 1.1) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 230 ราย (ร้อยละ 57.9)

ลักษณะงานในสถานบันเทิงของผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รุ่นแรก

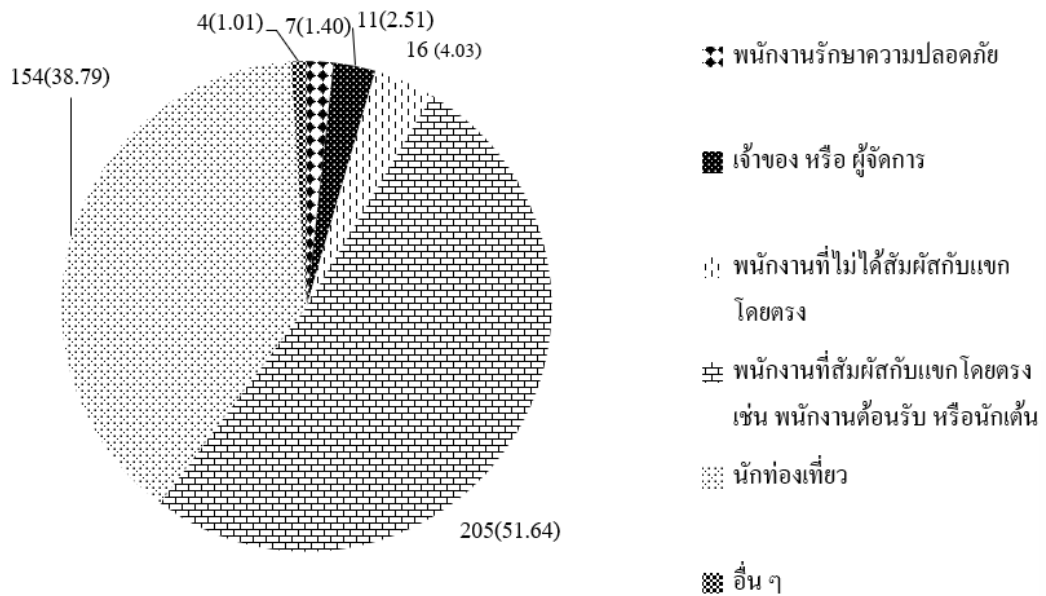
ผู้ป่วยยืนยันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในรุ่นแรก มีลักษณะงานในสถานบันเทิงแตกต่างกันออกไป ส่วนใหญ่เป็นพนักงานในร้านที่สัมผัสกับปัจจัยเสี่ยงโดยตรง จำนวน 205 ราย (ร้อยละ 51.6) รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยว 154 ราย (ร้อยละ 38.8) และเป็นผู้จัดการร้าน จำนวน 16 ราย (รูปที่ 2)

ตัวอย่างจากทีมสอบสวนโรคลงสำรวจสถานที่เพื่อประเมินความเสี่ยง พบว่าสถานบันเทิงที่สำรวจ มีการถ่ายเทอากาศที่ไม่สะดวก มีการจัดวางโต๊ะใกล้ชิดกัน และระยะห่างระหว่างโต๊ะน้อยกว่า 1 เมตร ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่ทำให้เชื้อแพร่กระจายได้ง่าย พบว่าสถานบันเทิงที่มีการระบาดมักเป็นสถานบันเทิงประเภทคลับ ซึ่งหมายถึงสถานบันเทิงที่มีกิจกรรมเต้น หรือการแสดงที่ใกล้ชิดระหว่างแขกกับพนักงาน และมักจัดในห้องปรับอากาศในพื้นที่ปิด มากกว่าสถานบันเทิงประเภทอื่น ๆ เช่น บาร์ หรือร้านอาหารจึงได้มีการวางมาตรการควบคุม ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 โดยเบื้องต้นกำหนดให้มีการปิดสถานบันเทิงทุกแห่งในกรุงเทพมหานคร ก่อนขยายไปทั่วประเทศ หลังจากนั้น ช่วงปลายเดือนมีนาคม 2563 ทำให้พบผู้ติดเชื้อลดลงเรื่อย ๆ

ดังนั้น การดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองโดยสวมหน้ากากอนามัย หลีกเลี่ยงการสัมผัสบริเวณหน้า เลี่ยงการอยู่ในพื้นที่แออัด และการใกล้ชิดผู้ป่วย รวมทั้งรับประทานอาหารร้อน ใช้ช้อนกลางเฉพาะของตนเอง และหมั่นล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่อย่างถูกวิธี หรือใช้เจลแอลกอฮอล์ที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ มากกว่าร้อยละ 70 การเฝ้าระวังและสังเกตอาการของตนเอง พบแพทย์หรือรายงานต่อแพทย์เมื่อมีความเสี่ยง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไวรัส การติดตามข้อมูลข่าวสาร หากมีการอนุญาตให้เปิดสถานบันเทิงได้อีกครั้ง ต้องมีความเข้มงวดในการรักษาระยะห่างทางกายภาพ และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมเพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อ รวมถึงเข้มงวดในพฤติกรรมเสี่ยงของแขกและพนักงาน และกวดขันการลงทะเบียนเข้ารับบริการของแขกหรือการเข้ามาทำงานของพนักงาน

รูปที่ 1 เส้นโค้งการระบาดของผู้ติดเชื้อ COVID-19 ในสถาบันเทีง

รูปที่ 2 ลักษณะงานในสถาบันเทีงของผู้ติดเชื้อ COVID-19 ของผู้ติดเชื้อรุ่นแรก